

Svenska kulturlandskap

Inbjudan till en träff om skötsel av utmark och skog

5–6 september 2023

Sjögetorp-Stora Renemo i Östergötland

Varför?

Ett viktigt mål med hela nätverket [Svenska kulturlandskap](#) är att upprätthålla kunskaperna och hålla dem levande för framtiden. Det gör vi genom att fortsätta arbeta med olika skötselåtgärder i landskapet, men också genom utbyte med varandra för ännu mera kunskapsutveckling.

Tema: utmarksbruk och skog

I äldre tiders brukande skilde man inte på odlingslandskap och skogslandskap, som man gör idag. Vad vi idag kallar skogslandskap brukades förr som en integrerad del av gårdens drift. All mark som inte stängslades in som inäga benämndes utmark. Hela detta omland har nyttjats på många sätt, och det har växlat i tid och rum, över historiens gång. Själva kombinationen av betesdrift, gagnvirkesuttag, lövtäkt, svedjor, utängar, tjärdalar, kolbottnar och annat är det som har format utmarkerna.

Getter på bete i Sjögetorp-Renemo gård

Med utmarksbruk avses alltså ett mångbruk. Det betyder också en stor variation i hur skogklädda markerna har varit. Vissa landsändar och landskapsavsnitt har under vissa tider klätts av djupa skogar. Periodvis kan vissa delar ha nyttjats så hårt att de blivit helt avskogade och öppna. Ett känt exempel är Hallands ljunghedar. På de flesta håll har marker befunnit sig i olika tillstånd däremellan, i olika tider. Många gånger har tätare skogspartier omväxlat med öppnare stråk, i myrar och på hedar.

Sjögetorp-Stora Renemo gård

Till gården, som ligger i västra Östergötland, hör 85 hektar mark. Av detta är 35 hektar inägor; 4 hektar åker, 4 hektar äng och 27 hektar betade hagar. Därutöver brukas 50 hektar skogklädd utmark, varav 10 hektar är hägnade och betas, tillsammans med inägor. Markerna föder 4 kor, 3 hästar, 25 tackor och 3 getter.

Det här betyder att hela gården drivs enligt traditionella grundprinciper. Betestillgången i inäga och utmark är grunden för brukandet. Åkerarealen är begränsad, och mycket av vinterfodret tas i ängarna.

Skog och utmark

Det mesta av skogsmarken har genomgått olika stadier av 1900-talets trakthyggesbruk, men en del äldre kontinuitetsskog finns också. Sedan ungefär 15 år pågår ett restaureringsarbete i utmarkerna, med uttag av ung gran med mera. Steg för steg omförs skogsmarkerna i riktning mot ett traditionellt inriktat mångbruk, med bland annat bete, plockhuggning och uttag av klenare virke för olika ändamål. Arbetet utgår från gårdens egna behov, och viss avsalu. Samtidigt jobbar man med riktade åtgärder för att gynna biologisk mångfald, som till exempel veteranisering av träd.

Vi möts i Sjögetorp-Stora Renemo för att ta del av det här arbetet. Hur långt har man kommit? Vilka frågor och problem är aktuella? Vad är på gång? Som alltid i nätverket blir det samtidigt ett tillfälle att lära av varandra och tillsammans fundera över hur förutsättningar för utmarksbruk kan se ut på olika platser och i olika landsändar. Vi rör oss fritt över många ämnesområden, från agrarhistoria till jord- och skogsbruk, natur- och kulturmiljövård, praktiska metoder, maskiner och redskap, och mycket annat.

Läs mer om utmarksbruk och skog på [Hantverkslaboratoriets webbplats](#).

Mångbruk på utmarken innebär ett antal olika saker...

...inklusive huggning.

Praktisk info

Anmäl dig

- senast fredag 30 juli

Länk till anmälan [här](#).

Vi ber om överseende med att du behöver ta dig igenom några datasäkerhetsfrågor i anmälan.

Frågor? Vänd dig till nätverkets samordnare Hjalmar Croneborg. E-post: hjalmar.croneborg@gu.se. Telefon: 0706 15 05 75.

Har du frågor om Sjögetorp-Stora Renemo, kontakta Ulrika och Håkan (se nedan).

När, var, hur?

Träffen börjar tisdag 5 september med lunch kl. 12,
och slutar onsdag 6 september kl. 13, efter lunch.

Plats: Sjögetorp-Stora Renemo söder om Ödeshög, i västra kanten av Östergötland.

Mer om gården och allt som händer där kan du läsa på företagets webbplats urnatur.se.

Resa

Information om hur man tar sig till gården hittar du på urnaturs webbplats, i fliken [hitta hit](#).

Boende & frukost

Vi kommer att bo på gården. Du behöver alltså inte boka boende själv. Har du särskilda önskemål kring boende så hör av dig.

Mat

Ingår - ordnas gemensamt för alla deltagare.

När du anmäler dig, meddela om du önskar särskild kost av något slag!

Kostnad

500 kr. Faktura skickas i efterhand. Kostnad för boende: 1 000 kr. Ingår inte i anmälningsavgiften utan det tillkommer.

Kontaktpersoner – Sjögetorp-Stora Renemo

Ulrika Krynitz E-post. ulrika@urnatur.se. Tel. 073-370 26 87.

Håkan Strotz. E-post. hakan@urnatur.se. Tel. 073-370 26 85.

Träffen arrangeras i samverkan med [föreningen Skogens mångbruk](#).

